

centrum adiktologie

PSYCHIATRICKÉ KLINIKY

1. LF A VFN

UNIVERZITA KARLOVA

V PRAZE

Společenské náklady užívání alkoholu, tabáku a nelegálních drog *výsledky mezinárodních studií*

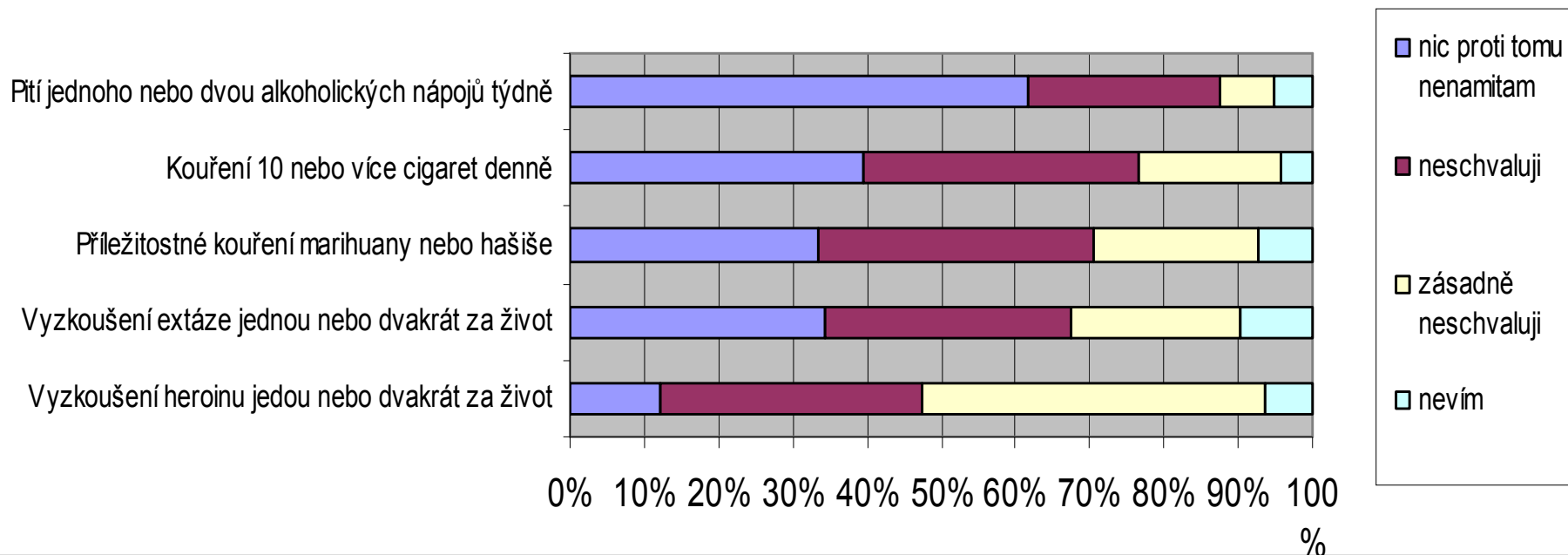
Ing. Mgr. Vendula Běláčková, AT konference, 26. dubna 2010

*Grant IGA MZ – Společenské náklady užívání alkoholu, tabáku a nelegálních drog
(Běláčková, V., Vopravil, J., Zábranský, T., Gajdošíková, H., Šucha, M., Štefunková M.)*

Hodnocení v obecné populaci

Postoje k užívání návykových látek

CS 2008 (EMCDDA): denní kuřáctví, rekreační užívání alkoholu a marihuany vs. jednorázová zkušenost s nelegální drogou

- *pravidelné pití alkoholu schvalováno nejvíce*
- *denní kouření schvalováno více než vyzkoušení extáze nebo heroinu jednou za život*

Role ekonomie v adiktologii

- ***laická veřejnost:*** závažnost jevů posuzována podle náhodných událostí; senzace v tisku apod., zveličování i podceňování (Thomas, 2006) – *co je závažnější jev?*
 - ***odborná veřejnost:*** „prevalenční“ přístup vs. harm reduction – *co je lepší přístup?*
 - ***drogová politika/intervence:*** vedle zamýšlených vždy také nezamýšlené důsledky – *obhajitelné nebo ne?*
- ***EKONOMIE:*** neutrální nástroj pro posouzení jevu z hlediska přínosů/škod i nezamýšlených důsledků; společný jmenovatel – *náklady/výnosy*

Koncept společenských nákladů

SPOLEČENSKÉ NÁKLADY JSOU:

A/ náklady obětované příležitosti: jaké zdroje by společnost měla k dispozici, kdyby neexistovalo užívání návykových látek

B/ externí náklady: uživatelé NL uvalují na společnost (státní i veřejné rozpočty) i samy sebe; nezahrnutý do pořizovací ceny

X nikoli náklady na pořízení NL

C/ ekonomické náklady: ne přerozdělování (tj. **NE** daně a sociální dávky, **ANO** hodnota lidského života, viz. studie Phillip Morris 2001)

X nejen náklady státního rozpočtu

Cost of Illness studie

- *mezinárodní směrnice WHO: The International Guidelines for Estimating the Costs of Substance Abuse (Single, 1996 a 2003*

VÝHODY:

- (i) srovnatelnost mezi jednotlivými látkami
→ *TABÁK vs. ALKOHOL vs. NELEGÁLNÍ DROGY*
- (iii) srovnatelnost mezi zeměmi a drogovými politikami (?)
- (ii) zjištění struktury nákladů
→ *léčba vs. vymáhání práva*

NEVÝHODY:

- (i) struktura nevhodná pro *analýzu efektivnosti*
→ *nepoužívá „Reuterovu“ klasifikaci (léčba, prevence, harm reduction, vymáhání práva); příčina vs. následek*
- (ii) nedodržovány !!! (data dle dostupnosti a systému)

Členění nákladů v COI studiích

	PŘÍMÉ	NEPŘÍMÉ (ušlá produktivita)
1/ Zdravotnictví	A. Služby pro uživatele návykových látek → léčba, HR B. Léčba přiřaditelných stavů → akutní a chronické	a) spojená s morbiditou → čas v léčbě (residenční i ambulantní) a neschopnosti b) spojená s mortalitou → human capital approach (ušlá mzda) popř. ztracená léta života (QALYs): NEHMOTNÉ
2/ Vymáhání práva (primární a sekundární kriminalita)	A. Policie B. Soudy C. Státní zastupitelství D. Vězení	a) spojená s uvězněním b) spojená s morbiditou a mortalitou obětí (dopravní nehody, násilné trestné činy)
3/ Jiné	A. Výzkum B. Prevence C. Požáry apod. D. Transakční náklady	a) snížená produktivita na pracovišti b) kriminální kariéry – participace na černém trhu aj.

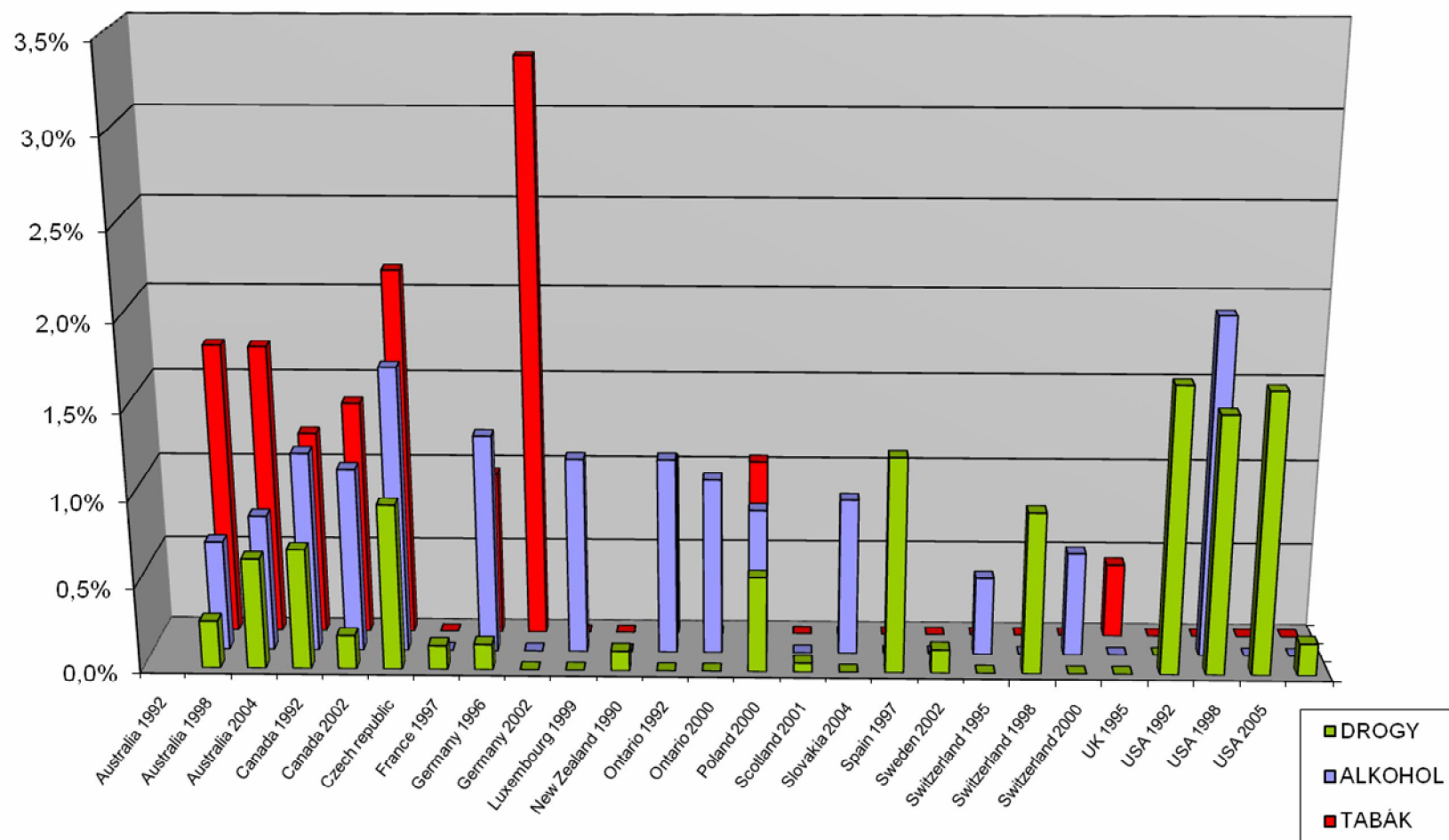
Přehled mezinárodních studií % HDP

	DROGY	ALKOHOL	TABÁK	
Australia 1992	0,28%	0,64%	1,70%	David J. Collins & Lapsley, 1996
Australia 1998	0,65%	0,80%	1,69%	D. J. Collins & Lapsley, 2002
Australia 2004	0,70%	1,16%	1,19%	D. Collins & Lapsley, 2008
Canada 1992	0,20%	1,07%	1,36%	Eric Single, Robson, Xie, & Rehm, 1998
Canada 2002	0,96%	1,66%	2,13%	Rehm et al., 2006
Czech republic	0,14%	x	x	Zábranský, Mravčík, Gajdošíková, Kalina, 2001
France 1997	0,15%	1,27%	0,95%	Fenoglio, Parel, & Kopp, 2003
Germany 1996	x	x	3,31%	Ruff, Volmer, Nowak, & Meyer, 2000
Germany 2002	x	1,14%	x	Konnopka & Konig, 2007
Luxembourg 1999	0,12%	x	x	Origer, 2002
New Zealand 1990	x	1,14%	1,04%	
Ontario 1992	x	1,02%	x	Xie, Rehm, Single, Robson, & Paul, 1998
Ontario 2000	0,56%	0,85%	1,04%	Gnam, Sarnocinska-Hart, Mustard, Rush, & Lin, 2006
Poland 2000	0,05%	x	x	Sieroslawski & Bukowska, 2003
Scotland 2001	x	0,91%	x	Consultants, 2001
Slovakia 2004	1,25%	x	x	Fazey, 2005
Spain 1997	0,14%	x	x	Garcia-Altes, Olle, Antonanzas, & Colom, 2002
Sweden 2002	x	0,46%	x	Johansson et al., 2006
Switzerland 1995	0,94%	x	x	Vitale, Priez, & Jeanrenaud, 1998
Switzerland 1998	x	0,60%	x	Jeanrenaud, Priez, Pellegrini, Chevrou-Sev, 2003
Switzerland 2000	x	x	0,43%	Jeanrenaud, Pellegrini, & Widmer, 2005
UK 1995	1,67%	x	x	Healey et al., 1998
USA 1992	1,51%	1,97%	x	NDCP, 2001
USA 1998	1,64%	x	x	Harwood, 1999
USA 2005	0,19%	x	x	Nicosia, Pacula, Kilmer, Lundberg, & Chiesa

Srovnání zahraničních COI studií

Společenské náklady užívání alkoholu, tabáku a nelegálních drog

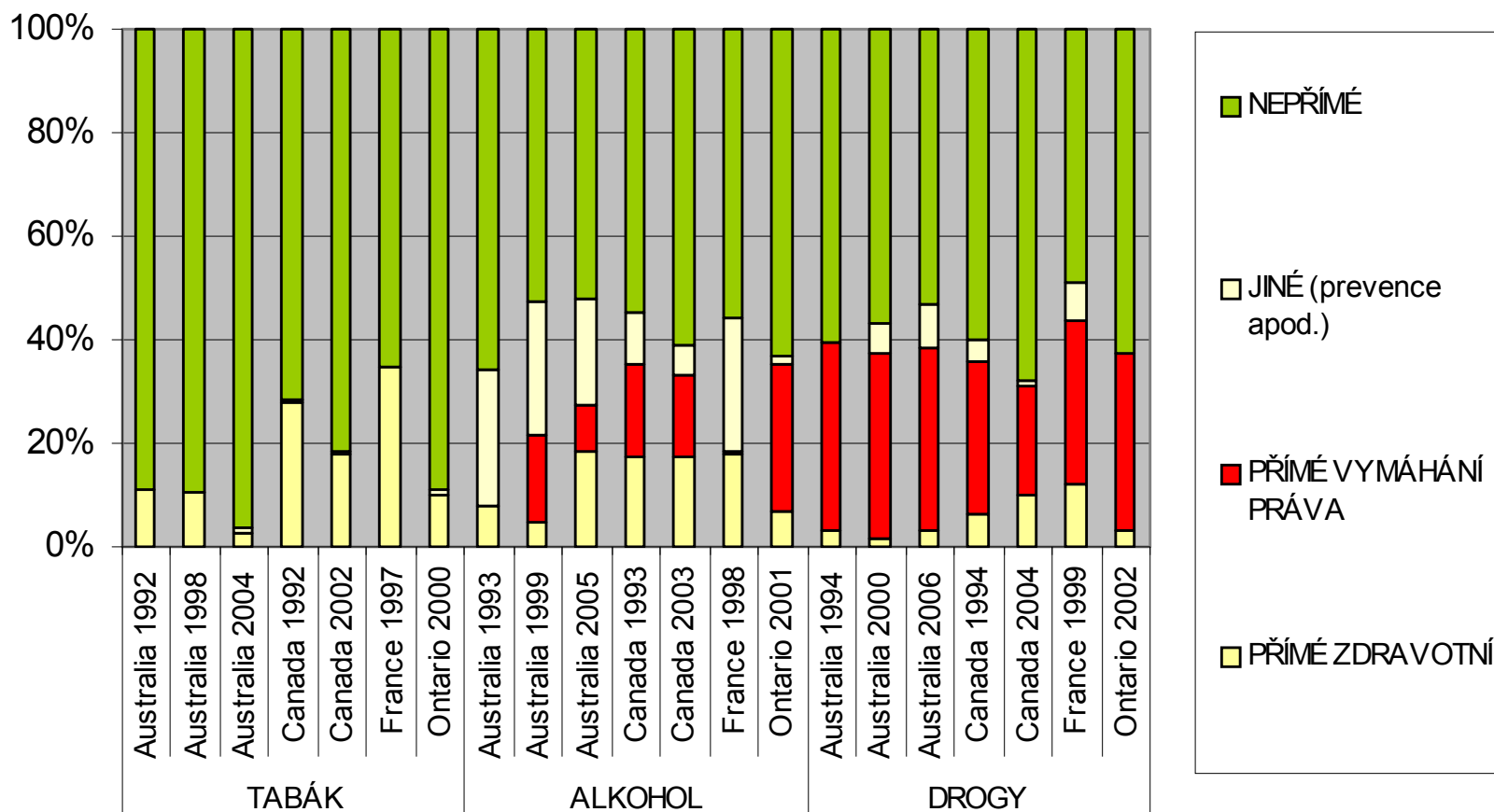
Výsledky COI studií (% HDP)

	TABÁK	ALKOHOL	DROGY
MIN	0,43%	0,46%	0,05%
MAX	3,31%	1,97%	1,64%
PRŮMĚR	1,48%	1,01%	0,65%
MEDIAN	1,28%	1,05%	0,56%
N	10	14	17
MIN	<i>Switzerland 1995</i>	<i>Sweden 1997</i>	<i>Poland 2000</i>
MAX	<i>Germany 1996</i>	<i>USA 1992</i>	<i>UK 1995</i>

Struktura nákladů v COI studiích

Struktura nákladů v COI studiích - alkohol, tabák, nelegální drogy

Náklady na uživatele

	TABÁK	ALKOHOL	DROGY
% HDP (průměr)	1,48%	1,01%	0,46%
PREVALENCE 12 M (ČR)	50%	90%	17%
% HDP / PREVALENCE*100	2,96	1,12	2,71
Každodenní užívání (ČR)	30%	12%	1,80%
% HDP / každenní*100	4,93	8,42	25,56

- náklady na počet uživatelů nejednoznačné, srovnatelné s tabákem? (dle zvoleného indikátoru)*

Závěry

- společenské náklady na **užívání nelegálních drog** jsou ve výši **1/2 nákladů na užívání alkoholu a 1/3 užívání tabáku**
- v průměru **1/3 nákladů spojených s užíváním drog** spadá pod **vymáhání práva**
- náklady na počet uživatelů nejednoznačné, srovnatelné s tabákem?
 - v rozporu s veřejným míněním studie společenských nákladů hodnotí **tabák jako největší zátěž pro společnost** (nemocnost, úmrtnost)

Použité zdroje

- Thomas, G., & Davis, C., G. (2006). Comparing the Percieved Seriousness and Actual Costs of Substance Abuse in Canada: Analysis drawn from the 2004 Canadian Addiction Survey. Journal, Single E, Collins D, Easton B, Harwood H, Lapsley H, Kopp P. The International Guidelines for Estimating the Costs of Substance Abuse. New York: WHO; 2003 Contract No.: Document Number].
- Single E, Easton B, Collins D, Harwood H, Lapsley H, Maynard A. The International Guidelines for Estimating the Costs of Substance Abuse. . Ottawa: Canadian Centre on Substance Abuse.; 1996 Contract No.: Document Number].
- Rehm J, Baliunas D, Brochu S, Fischer B, Gnam W, Patra J, et al. The Costs of Substance Abuse in Canada 2002. Abuse CCfS, editor.; 2006.
- Collins D, Lapsley H. The costs of tobacco, alcohol and illicit drug abuse to Australian society in 2004/05; 2008 Contract No.: Document Number].
- Collins DJ, Lapsley H, M. The social costs of drug abuse in Australia in 1988 and 1992. Health. CDoHSa, editor.; 1996.
- Collins DJ, Lapsley HM. Counting the cost: estimates of the social costs of drug abuse in Australia in 1998-9. Canberra: Commonwealth of Australia 2002; 2002 Contract No.: Document Number].
- Single E, Robson L, Xie X, Rehm J. The economic costs of alcohol, tobacco and illicit drugs in Canada, 1992. Addiction. 1998;93(7):991-1006.
- Zábranský T, Mravčík V, Gajdošíková H, Kalina K, Vopravil J. Ekonomické náklady společnosti na zneužívání nelegálních ("pouličních") drog v České republice 1998 [The Social Costs of Illicit Drugs Abuse in Czech Republic 1998]. . Adiktologie Supplementum [Vybrané substudie analýzy dopadů novelizace drogové legislativy v ČR / Selected Substudies of the Impact Analysis Project of New Drugs Legislation in The Czech Republic]. 2001;1:142-89.
- Fenoglio P, Parel V, Kopp P. The social cost of alcohol, tobacco and illicit drugs in France, 1997. Eur Addict Res, 9, 18-28. Eur Addict Res. 2003;9:18-28.
- Ruff LK, Volmer T, Nowak D, Meyer A. The economic impact of smoking in Germany. Eur Respir J 2000;16:385 - 90.
- Konnopka A, Konig H-H. Direct and Indirect Costs Attributable to Alcohol Consumption in Germany. Pharmacoeconomics. 2007;25(7):605 - 18.
- Origer A. Le coût économique direct de la politique et des interventions publiques en matière d'usage illicite de drogues au Grand-Duché de Luxembourg, Année budgétaire 1999. CRP-Santé. PfoL-, editor. Luxembourg; 2002.

Použité zdroje

- Easton B. The Social Costs of Tobacco Use and Alcohol Misuse. Wellington, New Zealand; 1997 Contract No.: Document Number].
- Xie X, Rehm J, Single E, Robson L, Paul J. The Economic Costs of Alcohol Abuse in Ontario. Pharmacological Research. 1998;37(3).
- Gnam W, Sarnocinska-Hart A, Mustard C, Rush B, Lin E. The Economic Costs of Mental Disorders and Alcohol, Tobacco, and Illicit Drug Abuse in Ontario: A Cost-of-Illness Study; 2006 Contract No.: Document Number].
- Sieroslawski J, Bukowska B. Estimating the Social Cost of Substance Abuse of Illegal Drugs in Poland. Strasbourg: Council of Europe, Pompidou Group.; 2003 Contract No.: Document Number].
- Consultants CHE. Alcohol Misuse in Scotland Trends and Costs. Edinburgh; 2001 Contract No.: Document Number].
- Fazey C. Sociálne a ekonomické náklady spojené so zneužívaním nelegálnych drog v Slovenskej republike; 2005 Contract No.: Document Number].
- Garcia-Altes A, Olle JM, Antonanzas F, Colom J. The social cost of illegal drug consumption in Spain. . Addiction. 2002;97:1145-53.
- Johansson CP, Jarl J, Eriksson A, Eriksson M, Gerdtham UG, Hemstrom J, et al. The Social Costs of Alcohol in Sweden 2002. Social Research on Alcohol and Drugs SU, editor. Stockholm; 2006.
- Vitale S, Priez F, Jeanrenaud C. The social cost of smoking in Switzerland: estimation for 1995. In: Institut de recherches économiques et régionales UoN, Switzerland, Health SFOoP, editors.; 1998.
- Jeanrenaud C, Priez F, Pellegrini S, Chevrou-Severac H, Vitale S. Le Cout Social de L'abus d'alcool en Suisse. Institut de recherches économiques et régionales UoN, Switzerland, editor.; 2003.
- Jeanrenaud C, Pellegrini S, Widmer G. Le cout social de la consommation de drogues illicites en Suisse. Institut de recherches économiques et régionales UoN, Switzerland, editor.; 2005.
- McKenna M, Chick J, Buxton M, Howlett H, Patience D, Ritson B. The Secatt Suvey: I. The Costs and Consequences of Alcoholism. Alcohol and Alcoholism. 1996;31(6):565-76.
- Healey A, Knapp M, Astin J, Gossop M, Marsden J, Stewart D, et al. Economic burden of drug dependency. British Journal of Psychiatry. 1998;173:160-5.
- NDCP. The Economic Costs of Drug abuse in the United States 1992 - 1998: Executive Office of the President Office of National Drug Control Policy; 2001 Contract No.: Document Number].
- Harwood H. Cost estimates for alcohol and drug abuse. Addiction. 1999;94(5):631-47.
- Nicosia N, Pacula R, Kilmer B, Lundberg R, Chiesa J. The Economic Cost of Methamphetamine Use in the United States, 2005. RAND DPRC, editor.

Děkuji za pozornost!

belackova@adiktologie.cz